

PREDGOVOR

Tekst za knjigu **TEHNOLOGIJE ODRŽAVANJA VOZILA I** nastao je zbog potreba i želje autora da sistematizuje rezultate višegodišnjeg timskog rada u nastavnom, stručnom i naučno - istraživačkom radu iz oblasti održavanja motornih vozila i drugih mobilnih sistema. U isto vreme, ona predstavlja prvi tom edicije Centra za efektivnost sistema i logistiku (CESIL) Mašinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Oblast tehnologija održavanja složenih mašinskih sistema vrlo je kompleksna. Načini njene interpretacije su takođe veoma raznovrsni. U zavisnosti od potencijalnih korisnika, literatura iz ove oblasti pokriva širok spektar informacija od uputstava za rad na održavanju po principima "uradi sam" do vredne naučne literature iz teorije održavanja, operacionih istraživanja i sl. Ova knjiga je pretežno namenjena čitaocima (studenticima i inženjerima) zainteresovanim za rešavanje problema u oblasti tehnologija održavanja motornih i priključnih vozila. Mnoge iznete činjenice su, međutim, opštijeg karaktera, što bi moglo da privuče i čitaoce koji se bave održavanjem drugih mobilnih sistema (vazduhoplovstvo, rudarstvo, gradjevinarstvo i sl.).

Knjiga **TEHNOLOGIJE ODRŽAVANJA VOZILA I** obuhvata tehnološke osnove njihovog održavanja, analizu promena stanja vozila i njihove uzroke, odnosno uzroke pojave otkaza, zatim tehnologije utvrđivanja stanja (ili dijagnostike), tehnologije sprečavanja ili odlaganja pojave otkaza (preventivno održavanje) i konačno tehnologije otklanjanja otkaza (korektivno održavanje). Analiziraju se potrebe za održavanjem vozila i pravila pomoću kojih te potrebe mogu da budu zadovoljene. Elementi projektovanja tehnologija održavanja, predviđeni za objavljivanje u posebnom abumu (projektni zadatak, proračuni kapaciteta, principi optimizacije tehnoloških rešenja, elementi logističke podrške kao što su radna mesta i kapaciteti za održavanje, oprema, uredjaji i alati, radnici, infrastruktura, informacioni sistemi i dr.) ovde nisu obradjeni.

U toku rada na knjizi autoru su puno pomogli Prof.Dr. Jovan Todorović, Doc.Dr. Živan Arsenić, Mr. Branko Vasić i Mr. Wiesław Suchy. Prof.Todorović, koji je i recenzent knjige, dao je brojne korisne savete i sugestije, što je doprinelo da knjiga bude završena u ovom obliku, na čemu mu se autor najsrdačnije zahvaljuje. Kolege Arsenić i Vasić su, u više navrata, čitali radne tekstove. Njihova zapažanja su, takođe, našla mesio u konačnom tekstu. Saveti kolege Suchya oko obrade teksta i ilustracija su bili dragoceni. Autor im je svima duboko zahvalan, kao i Izdavačkom servisu Mašinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, koji je prihvatio ovaj tekst za izdavanje. Autor se unapred zahvaljuje i svim čitaocima na pažnji i eventualnim predlozima za ispravke, izmene ili dopune teksta.

U Beogradu, aprila 1992 godine

Č.V. Duboka